Urszula Macioł-Kisiel

"Wychowanie estetyczne w edukacji i wspomaganiu rozwoju dzieci i młodzieży", J. Wuttke, M. Kisiel, Mysłowice 2006 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (34-35), 260-262

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Urszula MACIOŁ-KISIEL

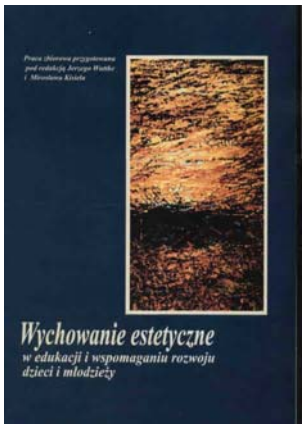

Recenzja książki: Wychowanie estetyczne w edukacji i wspomaganiu rozwoju dzieci i młodzieży. Red. J. Wuttke, M. Kisiel,

Wyd. GWSP, Mysłowice 2006, s. 169, ISBN 83-89032-51-1.

Podjęty w przygotowanej pod redakcją naukową **Jerzego Wuttke i Mirosława Kisiela** książce temat ukazuje obszar wychowania estetycznego jako istotny kierunek poszukiwań artystycznych i pedagogicznych działań w celu rozwijania wrażliwości estetycznej i wyobraźni dzieci i młodzieży[1]. Z tego powodu trafnym mottem i myślą przewodnią dla redaktorów zbioru stały się słowa Ireny Wojnar: „Sztuka jest podręcznikiem życia, który pobudza i niepokoi, zmusza do myślenia, działa na umysł i wyobraźnię równocześnie, zaostrza ciekawość zarówno w stosunku do świata, jak i w stosunku do samego siebie, wymaga samodzielności, krytycyzmu, wrażliwości, towarzyszy samokształceniu i samopoznaniu człowieka”[2]. Warto przypomnieć, że poprzez funkcję estetyczną i rekreacyjną szeroko pojęte wychowanie pozwala na zaspokojenie potrzeby ekspresji w dziedzinie muzyki, plastyki, słowa i ruchu[3]. Wdraża zarówno do pracy w grupie, jak również do podejmowania działalność indywidualnej - uczy pracowitości, cierpliwości i pokory. Nie można zapomnieć o cechach profilaktyczno-terapeutycznych sztuki. Znane od najdawniejszych czasów walory oczyszczające sztuki, to uwrażliwienie młodych ludzi na piękno dzieła malarskiego, rzeźby, utworu literackiego czy muzycznego[4]. Ograniczenie dostępu dzieci i młodzieży do sztuki niesie ze sobą wiele zagrożeń, często zubaża uczniów. Intensyfikowanie działań w tym zakresie to nie tylko radość dla młodych ludzi, to również wyzwolenie określonego nastroju, pożądanych emocji, łagodzenie i rozładowanie nadmiaru stresów. Wreszcie, pobudzenie i stymulacja rozwoju umysłowego dzieci i młodzieży.

---

[1] J. Wuttke, M. Kisiel (red.): *Wychowanie estetyczne w edukacji i wspomaganiu rozwoju dzieci i młodzieży*. Mysłowice 2006, s. 5.

[2] I. Wojnar: *Sztuka jako podręcznik życia*. Warszawa 1984, s. 12.

[3] E. Rogalski: *Muzyka w pozaszkolnej edukacji estetycznej*. Bydgoszcz 1992, s. 15.

[4] M. Kisiel: *Muzyka w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej. Studium metodyczno-badawcze*. Katowice 2005, s. 171.

Niniejszą pracę zbiorową można podzielić na dwa bloki tematyczne. Pierwszy poświęcony został zagadnieniom recepcji sztuki w wymiarze odbioru dzieła plastycznego, muzyki, słowa, aktywności teatralnej i ruchu tanecznego. Drugi blok to spojrzenie na dzieła sztuki, przez pryzmat wybranych aspektów kształcenia i wspierania dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

W opracowaniu recenzowanego tomu wzięli udział nauczyciele akademiccy Sumskiego Uniwersytetu Pedagogicznego z Ukrainy, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz nauczyciele placówek oświatowych województwa śląskiego.

Sygnalizując czytelnikowi treść tej interesującej pracy, ograniczę się do scharakteryzowania poszczególnych jej rozdziałów. **Piotr Kowolik** w swoim artykule przedstawia szkic teoretyczno-historyczny obejmujący problematykę twórczości i fantazji plastycznej uczniów klas I–III. **Beata Otton** z kolei, relacjonuje wyniki badań empirycznych, dotyczące poziomu estetyczno-artystycznego prac plastycznych dzieci z rodzin patologicznych. **Barbara Popczyk,** prezentując temat „Druk wypukły w pracach dzieci i młodzieży" syntetycznie przybliża podstawowe informacje dotyczące wybranych technik graficznych. **Bogumiła Kozioł** w swoim artykule przedstawia wyniki badań nad funkcją komputera i programów multimedialnych w edukacji artystycznej. **Sabina Borner** na podstawie własnych doświadczeń i przemyśleń ukazuje „Percepcję muzyki w wizualnym jej odbiorze", odnajdując uniwersalne połączenia między elementami muzyki i plastyki. **Elżbieta Taborek** sygnalizuje czynniki warunkujące percepcję muzyki artystycznej w edukacji szkolnej. **Mirosław Kisiel** prezentuje interesujący materiał dotyczący roli muzyki, tańca w edukacji artystycznej, uzupełniając swoje rozważania teoretyczne atrakcyjnymi propozycjami metodycznymi. **Violetta Przerembska** posługując się pięknym językiem literackim, porusza temat „Tradycyjne instrumenty ludowe i ich twórcy w aspekcie współczesnej edukacji regionalnej". Warte podkreślenia jest dobrze wyselekcjonowane źródło badawcze. **Mirosława Wojtaszek** przedstawia artykuł, który jest kontynuacją zagadnień związanych z edukacją regionalną, poruszanych już w omawianym zbiorze. W tym przypadku jest to opis monograficzny zespołu „Wrazidloki". **Joanna Trzaskalik** w swojej pracy zarysowuje temat związany z ważkim problemem kultury żywego słowa, opisując jego miejsca w kształceniu mowy dzieci w wieku przedszkolnym. Główny trzon badawczy skoncentrowany jest na kształceniu i utrwalaniu prawidłowego sposobu oddychania u dzieci. **Joanna Wikłacz** w swoim artykule „Teatr w wychowaniu estetycznym dzieci i młodzieży" uzasadnia tezę, że sztuka pogłębia wrażliwość emocjonalną człowieka i pozwala mu lepiej rozumieć świat. **Beata Bębenek** w pracy „Rola i miejsce edukacji artystycznej w działaniach profilaktyczno-terapeutycznych nauczyciela przedmiotu sztuka w szkole podstawowej" prezentuje ciekawe przykłady ćwiczeń terapeutycznych, które

mogą przybierać w pracy z dziećmi charakter profilaktyczny i kompensacyjny. **Aleksandra Piwoń** w artykule „Terapia śmiechem, zabawą i muzyką w procesie leczenia dzieci przewlekle chorych" opisuje ważne zagadnienie, dotyczące zapewnienia przewlekle chorym dzieciom warunków do pełnego rozwoju i włączenia ich do życia społecznego. Jest to ważkie wyzwanie dla współczesnej pedagogiki. Autorzy **Zofia Dzierka** i **Tadeusz Dzierka,** prezentując swoją pracę „Wybrane działania estetyczne wspomagające rozwój ucznia upośledzonego umysłowo", wskazują na wielką wartość pedagogiczna jakie posiadają wszelkie metody i strategie stymulujące różne formy aktywności, w tym arteterapia. **Sylwia Martyka,** opisując wykorzystanie gier i zabaw muzycznych w łagodzeniu i zapobieganiu trudnościom w nauce czytania i pisania dzieci, prezentuje wiele praktycznych propozycji ćwiczeń o charakterze metodycznym. **Halyna Nikolay** w artykule „Perspektywy rozwoju wychowania muzyczno-estetyczego w Polsce i na Ukrainie w świetle reformy edukacji" porównuje akty normatywne obowiązujące w obydwu krajach, które stanowią przejaw troski o wszechstronny rozwój uczniów, poprzez stałe wzbogacanie współczesnej oferty edukacyjnej o elementy sztuki.

Zamieszczone w książce szkice zostały dobrane i uporządkowane tak, aby wyeksponować istotne kwestie dotyczące wychowania estetycznego dzieci i młodzieży zarówno w praktyce, jak i w teorii edukacyjnej.

Recenzent naukowy **prof. dr hab. Irena Szypułowa** podkreśliła nie tylko wysokie walory poznawcze artykułów składających się na całość publikacji, ale również ich wysoki poziom edytorski.

Książka „Wychowanie estetyczne w edukacji i wspomaganiu rozwoju dzieci i młodzieży", przygotowana pod redakcją naukową **Jerzego Wuttke** i **Mirosława Kisiela,** adresowana jest do szerokiego kręgu odbiorców. Jest ona niezwykle pożyteczną i oczekiwaną przez wielu twórczych pedagogów, zwłaszcza tych potencjalnych, czyli studentów uczelni pedagogicznych. Anonsowany czytelnikom tom może stanowić istotne forum badaczy zagadnień związanych z realizacją wychowania estetycznego we współczesnej szkole reprezentujących różne środowiska akademickie. Zapraszam Państwa do lektury.